

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Кафедра туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету туризму та
міжнародних комунікацій

доц. Габчак Н.Ф

« 29 » вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність	241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітня програма	«Готельно-ресторанна справа»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа», освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа».

Розробник: проф., д.г.н. Машіка Г.В.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри туризму

протокол № 12 від «22» червня 2021 р.

Завідувач кафедри проф., д.г.н. Машіка Г.В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету туризму та міжнародних комунікацій

протокол № 7 від «29» червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії проф., д.г.н. Машіка Г.В.

©Машіка Г.В., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Туристсько-рекреаційний потенціал регіону

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання- 2 Аудиторних годин – 42 самостійної роботи студента – 78	1	
	Лекції:	
	22	14
	Практичні (семінарські):	
	20	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» є формування знань та вмінь щодо вивчення туристсько-рекреаційного потенціалу, аналізу та оцінки його туристських територій, підготовка конкурентоспроможних, висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру, спеціалізовані задачі розроблення бізнес-проектів суб'єктів сфери туризму й гостинності з урахуванням регіонального аспекту та територіального розміщення туристсько-рекреаційних ресурсів. Вона є одним з професійно-орієнтованих курсів програми підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Готельно-ресторанна справа» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і займає провідне місце в циклі дисциплін професійної підготовки

Завданнями дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону», що забезпечують досягнення мети та формування програмних результатів навчання здобувачів є наступні:

- засвоєння теоретико-методологічних основ розвитку, аналізу та оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу території, визначення його ролі і місця у системі державної регіональної політики
- аналітична оцінка природних та суспільно-історичних складових національного туристсько-рекреаційного потенціалу;
- вивчення характерних рис та особливостей організації туристсько-рекреаційного потенціалу регіону;
- виявлення основних проблем та перспектив розвитку туристично-рекреаційної індустрії України у відповідності до світових вимог та необхідності інтеграції держави в глобальну індустрію туризму;
- навчити студентів характеризувати та визначати перспективні напрямки розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу регіону.
- формування практичних навичок роботи студентів щодо використання методів оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу територій, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем в сфері формування та використання туристсько-рекреаційного потенціалу.

Предметом виступає система наукових знань дослідження та окремі складові туристсько-рекреаційного потенціалу регіону — природні рекреаційні ресурси (мінеральні води, клімат, озера, тощо), ступінь їх освоєння і характер експлуатації, пам'ятки історії і культури, туристичні заклади та інші об'єкти туристичної інфраструктури

Відповідно до освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, національного розвитку

ЗК4. Здатність до аналізу, оцінки та синтезу нових ідей.

ЗК5. Здатність до пошуку альтернативних рішень у науково-дослідницькій та професійній діяльності

ЗК8. Здатність до пошуку, опрацювання та узагальнення професійної і науково-технічної інформації.

ЗК10. Здатність забезпечувати необхідний рівень охорони праці при вирішенні професійних завдань, приймати ефективні рішення у сфері цивільного захисту з урахуванням особливостей професійної діяльності та ефективно діяти та організовувати і координувати роботи в надзвичайних (екстремальних) ситуаціях.

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Знання теорії, закономірностей, методів (алгоритмів) і способів діяльності, що достатні для формування та впровадження власної моделі професійної діяльності, в тому числі в екстремальних умовах.

ФК2. Здатність формувати філософію, методологію, логіку, принципи об'єктивності наукового пошуку в готельній та ресторанній справі

ФК4. Розуміння завдань національної політики та стратегії регіонального розвитку індустрії гостинності.

ФК11. Здатність застосовувати різні методи та технологій для прийняття науково обгрунтованих управлінських регіональних рішень, вміння ідентифікувати агентів стратегічних змін в організації інфраструктури сфери гостинності

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна вивчається у першому семестрі другого(магістерського) рівня, тому й немає передумов для вивчення в даній освітній програмі.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Готельно-ресторанна справа», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Когнітивна (пізнавальна) сфера	
Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності в сфері гостинності.	ПРН 1
Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують сервісологію.	ПРН 2
Здатність використовувати інноваційні методи і технології в сфері готельно-ресторанного бізнесу.	ПРН 3
Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування ринку готельних та ресторанних послуг.	ПРН 4
Здатність оцінювати кон'юнктуру як національного так і регіонального ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері гостинності.	ПРН 5
Здатність здійснювати управління підприємством індустрії гостинності.	ПРН 6
Знання інноваційних форм обслуговування та надання додаткових послуг суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу.	ПРН 7
Здатність розробляти, реалізовувати та управляти проектами в сфері гостинності, зокрема регіональними з використанням туристсько-рекреаційного потенціалу .	ПРН 8

Здатність застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності впровадження інновацій в готельно-ресторанному бізнесі.	ПРН 9
--	--------------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Уміння визначати привабливість природних, культурно-історичних ресурсів території, оцінювати їх якісні й кількісні характеристики і параметри, визначати туристичний потенціал та використовувати експертні дані в практичній роботі щодо формування конкурентоспроможного туристичного продукту і підвищення якості туристичного обслуговування споживачів.	ПРН 1
Уміння аналізувати туристичні можливості туристично-рекреаційного потенціалу і територій України щодо надання різних видів туристично-рекреаційних послуг; визначати обсяг прибутків та їх розподіл, впроваджувати новітні методики ситуаційного аналізу макро- і мікросередовища, враховуючи обсяги надання послуг та чинники впливу на економічний стан.	ПРН 2
Знання місця і розуміння ролі туристично-рекреаційного розвитку території, особливостей туристично-рекреаційної діяльності на природно-заповідних територіях, видів екологізбалансованого розвитку туристично-рекреаційного потенціалу, стратегічного потенціалу використання екологічно чистих енергозберігаючих технологій в туристично-рекреаційних закладах	ПРН 3
Вміння проводити комплексний туристично-рекреаційний аналіз потенціалу конкретного регіону з метою розробки привабливих туристичних продуктів в різних видах туризму	ПРН 4
Вміти оцінювати та генерувати кон'юнктуру туристично-рекреаційного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері гостинності. Здійснювати оцінку раціонального використання туристичних ресурсів.	ПРН 5
Уміння діагностувати стан маркетингового та конкурентного середовища туристично-рекреаційного потенціалу та визначати тенденції розвитку туристично-рекреаційного ринку, досліджувати дії конкурентів, реальний і потенційний попит споживачів туристичних послуг, існуючі альтернативні пропозиції, використовуючи методи digital-моніторингу глобального ринку туристичних послуг.	ПРН 6
Здатність приймати оптимальні управлінські рішення і вміння застосовувати інформаційні та digital-технології в побудові вектору розвитку туристично-рекреаційних підприємств; оцінювати ризики реалізації альтернативних стратегічних бізнес напрямків з урахуванням туристично-рекреаційного потенціалу	ПРН 7
Вміти робити аналітичну оцінку особливості використання рекреаційних ресурсів регіону	ПРН 8

Аналізувати сучасний стан використання мережі закладів розміщення, харчування, закладів соціальної інфраструктури та розваг з врахуванням показників регіонального туристсько-рекреаційного потенціалу	ПРН 8
Здатність розробляти локальні, регіональні, територіальні, інфраструктурні туристично-рекреаційні програми підтримки розвитку галузі, стратегії для просування послуг у сфері туризму та готельно-ресторанної справи	ПРН 9
Вільно володіти державною мовою як безальтернативним засобом спілкування в професійній туристичній діяльності та використовувати як корпоративний стандарт	ПРН 9

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

проблемно-орієнтованих інноваційних навчальних технологій;
лекція із попередньо запланованими помилками;
лекція-конференція;
метод ініціативного самонавчання;
інформаційно-рецептивний;
ілюстративний;
репродуктивний;
евристичний;

Для оцінювання знань здобувачів використовуються наступні форми контролю:

1. Усна (відповідь здобувача на окреме питання теми, бесіда під час розгляду проблемного питання, захист презентації або проекту).
2. Письмова (індивідуальна робота, поточна контрольна робота, модульна контрольна робота).
3. Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів з дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» здійснюється на основі результатів модульних контрольних робіт та підсумкового контролю.

Форми (методи) контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: комплексна

Форма модульного контролю: письмова

Форма підсумкового семестрового контролю: усна

Упродовж семестру проводяться дві модульні контрольні роботи, обов'язкові для всіх студентів. Модульний контроль №1 включає навчальний матеріал змістового модулю I (теми 1-6), а модульний контроль №2 – відповідно матеріал змістового модулю II (теми 7-11).

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за такими складовими:

- перевірка знань здобувачів на семінарських заняттях;
- контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи.

При оцінюванні знань здобувачів до уваги беруться:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях та вміння аргументувати;
- виконання практичних завдань;
- підготовка рефератів та їх захист;
- підготовка усних доповідей;

- підготовка презентації та її захист;
- підготовка проекту та його захист, тощо.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 50 балів.

Розподіл балів ,які отримують здобувачі вищої освіти(модуль 1,2)

Поточне оцінювання та індивідуальна робота								Сума
Модуль 1								
Поточне оцінювання								
Т 1 5 б	Т 2 5 б	Т 3 5 б	Т 4 5 б	Т 5 5 б	Т 6 5 б	Презент. 10 б	Реферат 10 б	
Модульне контрольне оцінювання №1								50
Разом за модуль 1								100
Модуль 2								
Поточне оцінювання								
Т 7 5 б	Т 8 5 б	Т 9 5 б	Т 10 5 б	Т 11 5 б	Презент. 5 б	Реферат 10 б	Проект 10 б	
Модульне контрольне оцінювання №2								50
Разом за модуль 2								100
Модульний контроль								100
Підсумкове оцінювання (залік)								100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	5	25
Презентація	1	10	1	5
Реферат	1	10	1	10
Підготовка і захист проекту	-	-	1	10
Контрольна робота, яка виконується під час аудиторних занять	1	50	1	50
Разом		100		100

Форма модульного контролю –письмова модульна контрольна робота. Завдання для модульного контролю включає теоретичні питання, що вивчалися згідно програми. Максимальна кількість балів – 50 балів.

Сумарна кількість балів модульного контролю визначається як середнє арифметичне балів за два модулі і складає максимум 100 балів.

Допуск здобувача до підсумкового контролю знань здійснюється відповідно до діючих в університеті положень.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий контроль у формі семестрового заліку проводиться за навчальним матеріалом, визначеним цією робочою навчальною програмою у повному обсязі за семестр. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий (семестровий) контроль, та критерії оцінювання результатів навчальної роботи здобувачів доводяться до їх відома на початку

вивчення дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумковий контроль оцінюється за національною шкалою та дублюється за стобальною шкалою з оцінкою ECTS. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів на екзамені здійснюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (практичних завдань, індивідуальних, презентацій, рефератів, тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого здобувача робить позначку «недопущений».

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль I. Туристсько-рекреаційні ресурси України

Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Туристсько-рекреаційний потенціал регіону як навчальна дисципліна: об'єкт і предмет вивчення, основні завдання та теоретико-методологічні засади дисципліни. Завдання і структура курсу, його значення. Туристичне краєзнавство як елемент вивчення туристично-рекреаційного потенціалу регіону: функції туристичного краєзнавства, джерела, форми та види організації краєзнавчого руху. Туристичне краєзнавство як науковий напрям, що вивчає рекреаційні ресурси території через призму їх використання у туристичній сфері.

Тема 2. Класифікація туристичних ресурсів

Теоретичні передумови оцінки природно-ресурсної бази рекреації. Суть та зміст понять «рекреаційні ресурси», «туристичні ресурси» та «рекреаційні умови», різні наукові підходи до визначення туристичних і рекреаційних ресурсів. Класифікація туристичних ресурсів. Рекреаційно-туристичний потенціал.

Тема 3. Природно-ресурсний потенціал України

Загальна характеристика природно-ресурсного потенціалу території досліджень. Кліматичні ресурси. Рельєф та водні ресурси. Бальнеологічні ресурси. Біологічні ресурси. Екологічна ситуація в Україні.

Тема 4. Історико-культурні ресурси України

Суть та складові поняття «історико-культурні туристичні ресурси». Особливості використання та охорони історико-культурних рекреаційних ресурсів. Законодавство України про охорону культурної спадщини. Оборонні архітектурні споруди: замкові комплекси, фортеці, укріплення, монастирі. Сучасний стан їх використання у туризмі. Сакральна архітектура України. Археологічні пам'ятки. Історико-географічні регіони України. Етнічні ресурси. Подієві ресурси. Біосоціальні ресурси. Трансресурсні об'єкти. Поняття «суперточка-тур». Об'єкти ЮНЕСКО в Україні. Об'єкти-кандидати на внесення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Тема 5. Соціально-економічні ресурси України

Сучасний стан використання мережі закладів розміщення, харчування, закладів соціальної інфраструктури та розваг. Санаторно-курортне господарство. Сучасний стан і територіальна структура транспортної інфраструктури. Інформаційні туристичні ресурси.

Тема 6 . Рекреаційні райони України

Теоретичні основи рекреаційного районування. Таксономічні одиниці туристично-рекреаційного районування. Методика визначення ресурсно-рекреаційного рейтингу території. Ресурсно-рекреаційна паспортизація регіонів України та перспективи розвитку регіональної рекреації і туризму. Підходи до туристично-рекреаційного районування України. Туристично-рекреаційна характеристика рекреаційних районів України. Південний рекреаційний район. Карпатський рекреаційний район. Полісько-Подільський, Дніпровсько-Донецький, Харківський рекреаційні райони. Туристично-рекреаційний потенціал кожного з туристично-рекреаційних регіонів України, сучасний рівень його використання.

Модуль II. Карпатський туристичний регіон

Тема 7. Карпатський туристичний регіон.

Географічне положення та природні умови областей Карпатського регіону. Природні туристично-рекреаційні ресурси Карпат. Історико-культурні пам'ятки Карпатського регіону. Основні туристичні центри регіону.

Тема 8. Туристична привабливість Карпатського регіону.

Перспективи розвитку туристичного комплексу Карпатського регіону. Інвестиційна, інноваційна та інформаційна складові перспективного розвитку туристично-рекреаційної галузі регіону. Програми розвитку туристичної сфери областей Карпатського регіону.

Тема 9. Природно-географічні туристичні ресурси Закарпаття як складова туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Структурно-територіальні особливості розміщення.

Географічне положення області як рекреаційний ресурс. Природно-рекреаційні ресурси Закарпаття. Структурно-територіальні особливості розміщення. Характеристика кліматичних умов та ресурсів Закарпаття. Орографічні ресурси. Використання ресурсів рельєфу для цілей рекреації. Бальнеологічні ресурси. Види бальнеологічних ресурсів області, їх територіальне поширення. Водні рекреаційні ресурси. Значення лісових ресурсів області в системі природних рекреаційних ресурсів. Природно-заповідний фонд території. Характеристика найважливіших об'єктів ПЗФ.

Тема 10. Історико-культурні ресурси Закарпаття

Пам'ятки історії, культури та архітектури у туристично-рекреаційній сфері області: сучасний стан використання, проблеми і перспективи. Фортифікаційні споруди регіону (замки, фортеці), палацові комплекси, архітектурна та археологічна спадщина регіону. Духовна (нематеріальна) історико-культурна спадщина Закарпаття. Етнографічні регіони області. Територіальне розміщення історико-культурних туристичних ресурсів. Особливості використання та охорони історико-культурних рекреаційних ресурсів в області.

Тема 11. Туристичне районування Закарпатської області

Підходи до туристично-рекреаційного районування Закарпаття. Ресурсно-рекреаційний рейтинг туристичних районів області.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	всього	у тому числі			всього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Туристсько-рекреаційні ресурси України								
<i>Тема 1.</i> Теоретико-методологічні засади дисципліни	10	2	1	7	12	2		10
<i>Тема 2.</i> Класифікація туристичних ресурсів	10	2	1	7	12	2		10
<i>Тема 3.</i> Природно-ресурсний потенціал України	10	2	1	7	12	2		10
<i>Тема 4.</i> Історико-культурні ресурси України	10	2	1	7	12	2		10
<i>Тема 5.</i> Соціально-економічні ресурси України	11	2	2	7	10			10
<i>Тема 6.</i> Рекреаційні райони України	12	2	2	8	12	2		10
<i>Модульний контроль</i>	2		2					
Змістовий модуль II. Карпатський туристичний регіон								
<i>Тема 7.</i> Карпатський туристичний регіон	11	2	2	7	12	2		10
<i>Тема 8.</i> Туристична привабливість Карпатського регіону	10	2	1	7	10			10
<i>Тема 9.</i> Природно-географічні туристичні ресурси Закарпаття як складова туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Структурно-територіальні особливості розміщення.	11	2	2	7	12	2		10
<i>Тема10.</i> Історико-культурні ресурси Закарпаття	11	2	2	7	10			10
<i>Тема 11.</i> Туристичне районування Закарпатської області	10	2	1	7	6			6
<i>Модульний контроль</i>	2		2					
Всього годин:	120	22	20	78	120	14		106

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни	1
2	Тема 2. Класифікація туристичних ресурсів	1
3	Тема 3. Природно-ресурсний потенціал України	1
4	Тема 4. Історико-культурні ресурси України	1
5	Тема 5. Соціально-економічні ресурси України	2
6	Тема 6. Рекреаційні райони України	2
	Модульний контроль	2
7	Тема 7. Карпатський туристичний регіон	2
8	Тема 8. Туристична привабливість	1
9	Тема 9. Природно-географічні туристичні ресурси Закарпаття як складова туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Структурно-територіальні особливості розміщення.	2
10	Тема 10. Історико-культурні ресурси Закарпаття	2
11	Тема 11. Туристичне районування Закарпатської області	1
	Модульний контроль	2
	Всього годин:	20

6.4. Самостійна робота

	Назва теми	Кількість Годин	
	Модуль 1	Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни	7	10
2	Тема 2. Класифікація туристичних ресурсів	7	10
3	Тема 3. Природно-ресурсний потенціал України	7	10
4	Тема 4. Історико-культурні ресурси України	7	10
5	Тема 5. Соціально-економічні ресурси України	7	10
6	Тема 6. Рекреаційні райони України	8	10
	Модуль 2		
7	Тема 7. Карпатський туристичний регіон	7	10
8	Тема 8. Туристична привабливість	7	10
9	Тема 9. Природно-географічні туристичні ресурси Закарпаття як складова туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Структурно-територіальні особливості розміщення.	7	10
10	Тема 10. Історико-культурні ресурси Закарпаття	7	10
11	Тема 11. Туристичне районування Закарпатської області	7	6
	Всього годин:	78	106

6.5.Індивідуальні завдання

У межах навчальної дисципліни індивідуальна робота здобувача є *варіативною* і включає **наступні завдання:**

- 1.конспект із теми за заданим планом або планом, який здобувач розробив самостійно;
- 2.виконання практичних завдань;
- 3.підготовка проєктів;
- 4.написання аналітичних записок;
5. підготовка реферату, презентація або есе з окремої теми, питання чи вузької проблематики, яку здобувач узгоджує з викладачем.

Підготовка реферату – один із перших видів дослідницької роботи здобувачів, що використовується у вищій школі. Даний вид роботи сприяє розвитку у здобувачів нахилу до пошукової, дослідницької діяльності та до творчого розв'язання навчально-виховних завдань освітнього закладу.

Реферат (від. лат. *refero* – повідомляю, доповідаю) – це стислий виклад у письмовому вигляді наукової літератури з теми, вчення, змісту книги тощо. Реферат також передбачає наявність доповіді на дану тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту пошукової роботи.

Важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну інформацію, а й показати своє ставлення до неї. Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Обсяг реферату визначається специфікою теми і змістом матеріалу, кількістю відомостей, їх науковою цінністю або практичним значенням. Рекомендований обсяг становить 10-20 сторінок друкованого тексту.

Процес підготовки реферату має містити в собі наступні етапи:

- Вибір теми.
- Вивчення спеціальної літератури за темою реферату.
- Складання плану.
- Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми.
- Добір практичного та статистичного матеріалу.
- Опрацювання зібраного матеріалу.
- Безпосереднє написання тексту реферату.
- Формулювання висновків.
- Оформлення реферату і списку джерел інформації.
- Самокритична оцінка змісту і виправлення помилок.
- Підготовка тез або доповіді до захисту реферату.
- Захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.).

Тему реферату здобувач вибирає у відповідності до рекомендацій викладача або ж самостійно, відповідно власного рівня підготовленості та здібностей, а також маючи на увазі перспективу подальшого використання реферату для написання курсових та підсумкових кваліфікаційних робіт. Вибір теми реферату здобувач повинен узгоджувати з викладачем.

Структура реферату вищого навчального закладу повинна складатися з таких частин:

- ✓ Титульна сторінка
- ✓ План
- ✓ Вступ
- ✓ Основна частина, яка складається з розділів, пунктів та підпунктів
- ✓ Висновки
- ✓ Список використаних джерел
- ✓ Додатки (за необхідності)

У вступі обґрунтовуються актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності.

В основній частині здійснюється огляд основних теоретичних та експериментальних досліджень з теми, зазначається, хто з учених вивчав дану проблему, які ідеї висловлював.

Визначаються сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, що вивчається, наводиться перелік основних змістовних аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабого висвітлення.

Наступний етап передбачає поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми, висвітлюються власні судження та думки відносно перспектив розвитку проблеми.

У висновках надаються узагальнені ідеї, думки, оцінки, пропозиції автора.

До списку використаних джерел включають публікації, звертаючи особливу увагу на публікації за останні 5-10 років, Інтернет-ресурси. Кількість використаних джерел у списку повинна становити не менше 10 праць, які оформлені відповідно до сучасних вимог оформлення бібліографії.

У додатках за необхідності наводяться формули, таблиці, схеми, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи.

Оцінюють реферат, спираючись на наступні критерії:

- відповідність теми змісту реферату;
- глибина і повнота розкриття теми;
- логіка викладення матеріалу;
- термінологічна чіткість;
- рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати;
- власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи;
- правильне оформлення реферату і списку використаних джерел;
- врахувати уміння автора відібрати найсуттєвіший матеріал для короткого виступу;
- якість презентації результатів реферативного дослідження.

Орієнтовна тематика рефератів для самостійної роботи студентів з дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону»

1. Туристичні ресурси Карпатського регіону.
2. Законодавчі акти, що регулюють туристичну діяльність в Україні.
3. Історія вивчення та використання мінеральних вод регіону.
4. Бальнеологічні курорти України.
5. Курортні ресурси Закарпаття.
6. Використання карстових печер для спелеотуризму та спелеотерапії.
7. Класифікація об'єктів природо-заповідного фонду України.
8. Карпатський біосферний заповідник.
9. Національні природні парки (Шацький, Карпатський, Подільські Товтри).
10. Лісові туристичні ресурси регіону.
11. Визначні музеї України.
12. Визначні музеї регіону.
13. Музеї Закарпаття.
14. Видатні пам'ятки фортифікаційного зодчества регіону.
15. Використання замків у туризмі.
16. Історичні й етнографічні краї України.
17. Культурно-історичні ресурси регіону.
18. Музей народного мистецтва Гуцульщини як екскурсійний об'єкт.
19. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної інфраструктури у Карпатському регіоні.
20. Кадастр туристичних ресурсів.

21. Історико-культурний і природний потенціал території в системі міжнародного і внутрішнього туризму.
22. Природна та історико-культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні.
23. Розвиток сфери гостинності в Україні.
24. Санаторно-курортне господарство України: сучасний стан і перспективи розвитку.
25. Санаторно-курортне господарство регіону: сучасний стан і перспективи розвитку.
26. Транспорт і транспортна інфраструктура України.
27. Курортні центри Закарпаття.
28. Фестивальний туризм в Закарпатській області.
29. Сучасний стан розвитку гірськолижного туризму на Закарпатті.
30. Археологічні пам'ятки Закарпаття.
31. Замкові комплекси Закарпаття.
32. Сакральна архітектура України

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук
- програмне забезпечення :система електронного навчання Moodle
- карти України та Закарпатської області та ін.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна :

1. України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282 // Урядовий кур'єр. – 2003. – 25 груд. (№ 244) – С. 15-19.
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – 333 с.
3. Закон України «Про курорти» від 5.10.2000 р. № 2026. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 50. – 435 с.
4. *Бейдик О.О.* Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. – К., 1998. – 130 с.
5. *Бейдик О.О.* Рекреаційне районування // ГЕУ, в 3-х т. – К. : вид-во ім. М.П. Бажана, 1990. – Т.3.
6. *Бейдик О.О.* Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К. : Видавничо-поліграф. центр «Київський університет». – 2001. – 395 с.
7. *Заставецька О.В.* Географія Закарпатської області : навч. посіб. / О.В. Заставецька, Б.І. Заставецький, І.Л. Дітчук, Д.В. Ткач. – Тернопіль : Підручники і посібники, 1996. – 96 с.
8. *Кілінська К.Й.* Туристичні ресурси Карпато-Подільського регіону // Вісник наукових досліджень. Серія Туризм. – Вип. 1. – Тернопіль, 2006. – С. 56-65.
9. *Кифяк В.Ф.* Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк. — Чернівці : Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
10. *Кузик С.П.* Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія / Степан Кузик. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 254 с.
11. *Любіцева О.О.* Туристичні ресурси України : навч. посіб. / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с.
12. *Масляк П.О.* Рекреаційна географія : навч. посіб. / П.О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
13. *Мацола В.Л.* Рекреаційно-туристичний комплекс України // НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 1997. – 156 с.
14. *Мацола В.І.* Рекреаційно-оздоровчо-туристичний комплекс (питання теорії, методології, практики). – Львів, 1998. – 278 с.
15. *Панков Є.В.* Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / Є.В. Панкова. – К. : Альтерпрес, 2003. – 352 с.
16. *Петранівський В.Л.* Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / В.Л. Петранівський, М.Й. Рутинський / за ред. проф. Ф.Д. Заставного. – 2-ге вид., виправл. – К : Знання, 2008. – 575 с.
17. *Поп С.С.* Природні ресурси Закарпаття / С.С. Поп. – Ужгород : ТОВ «Спектраль», 2002. – 296 с.
18. *Рутинський М.Й.* Географія туризму України: навч.-метод. посіб. / М.Й. Рутинський – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
19. *Симоненко Б.К.* Регіони України: проблеми розвитку. – К. : Наукова думка, 1997.
20. *Стафійчук В.І.* Рекреація: навч. посіб.. – К. : Альтерпрес, 2006.
21. Туристичні ресурси України / Під ред. О.І. Лугова. – К. : Ін-тут туризму федерації профспілок України, 1996. – 352 с.
22. *Фоменко Н.В.* Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. / Н.В. Фоменко. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.
23. Географія господарського потенціалу Карпатського регіону : монографія / Г. В. Машіка. – Ужгород : ТОВ "РІК-У", 2017. – 324 с.
24. Просторова організація туристично-рекреаційної сфери регіону : монографія / за заг. ред. В.В. Папп; уклад. К.М. Мовчан. – Мукачево : РВЦ МДУ, 2016. – 270 с.

Допоміжна :

25. Інформаційні інтернет-ресурси галузей туризму та готельно-ресторанного господарства : інформаційно – довідкове видання / М.П. Пітин, Л.В. Антал. – Львів : Інститут економіки і туризму, 2009. – 52 с.
26. Кузик С.П. Оцінка рекреаційних ресурсів та проблеми розвитку туризму в прикордонних районах (на прикладі Львівської області) / Туристичний феномен: економічні, соціальні, екологічні і культурно-історичні передумови та наслідки. Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Святогорськ, 14-16 травня 2002 р.). – Донецьк, 2002. – С. 288-290
27. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці : Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
28. Правове регулювання туристичної діяльності: збірник нормативно-правових актів / під ред. В.К. Федорченка. – К. : Юрінком, Інтер, 2002. – 640 с.
29. Природо-заповідний фонд України загальнодержавного значення: довідник. – К., 1998. – 240 с.
30. Рутинський М.Й. Географія туризму в Україні : навч.-метод. посіб. – К. : ЦНЛ, 2004. – 160 с.
31. Рутинський М.Й. Замковий туризм в Україні : навч. посіб. / М.Й. Рутинський. – К. : ЦНЛ, 2007. – 432 с.
32. Туристично-країнознавчі дослідження. – К. : Інститут туризму ФПУ., 2004. – 361 с.
33. Соціально-економічна географія України: навч. посібник / За ред. проф. Шаблія О.І. – Львів : Світ, 2000.
34. Устименко Л.М. Історія туризму / Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв. – К. : Альтерпрес, 2008.
35. Федорченко В.Х. Туристський словник-довідник : навч. посіб. / В.Х. Федорченко, І.М. Мініч. – К. : Дніпро, 2000. – 54 с.
36. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003.
37. Теоретико-прикладні аспекти структурних особливостей господарського потенціалу регіону / Г.В. Машіка // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – Львів, 2015. – Випуск 49. – С.178-189.
38. Місце і роль соціально-економічних чинників у формуванні господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: «Геологія. Географія. Екологія»: зб. наук. праць. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – Вип. 44. – С. 113-121
39. Оцінка компонентної структури господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія «Географія», 2016. – Вип. 2(65) – С.29-33.
40. Методологічні основи дослідження господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: «Географія»: збірник наукових праць – Тернопіль : СМП «Тайп», 2016. – №1 (Випуск 40). - С.20-30.
41. Механізм розробки критеріїв районування Карпатського регіону з врахуванням основних чинників формування господарського потенціалу / Г.В. Машіка // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: «Геологія, географія»: зб. наук. праць / гол. ред. Г.П. Євграшкіна. – Дніпро, 2017. – Випуск 20, Т. 25(1). – С. 41-53.
42. Туристично-господарський потенціал Карпатського регіону як домінуюча складова його ефективного використання / Г.В. Машіка // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: зб. наук. праць. Серія: «Геологія – Географія – Екологія». – Харків, 2017. – Вип. 46. – С. 113-121.
43. Машіка Г.В. Дослідження управлінської структури та її на оцінку господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Journal of Economic Geography, Issue 6 (2), (November), Volume 17. Oxford University Press, 2017. – P.1360-1368.
44. Машіка А.В. Теоретические аспекты исследования этимологической сущности хозяйственного потенциала региона. А.В. Машіка // МАГІЛЁЎСКИ МЕРЫДЫЯН Навуковы часопіс – 2018. – Том 18, выпуск 1-2(41-42)-С.40-44

- 45.Машіка Г.В. Суспільно-географічні підходи до визначення господарського потенціалу Карпатського регіону. / Г.В. Машіка // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – Вінниця, 2018. – Вип.30. №.1-2 – С.87-93
- 46.Вплив інституціональних чинників на розвиток і формування господарського потенціалу Карпатського регіону / Г. В. Машіка // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: «Геологія, географія»: зб. наук. праць / гол. ред. Г.П. Євграшкіна. – Дніпропетровськ, 2016. – Том 24 (1), Випуск 18. – С.82-89
- 47.Машіка Г.В. Моніторингова оцінка господарського потенціалу Карпатського регіону з позицій сталого розвитку / Г.В. Машіка // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – Вінниця, 2017. – Вип. 29, № 1-2. – С. 148-156
- 48.Economical and geographical aspects and progressof the to the potential of the Carpathian region/ Mashika Hanna V //Journalof Geology,Geography and Geoecology». – Dnipropetrovsk University , Dnipro-2019. – Volume 28(3). – p. 457-487-128.
- 49.H.Mashika,I.Davydenko,O.Olshanska,I.Komarnitskyi,Y.Lypnytska. Modelling of Development of Ecological tourism./International Journal of Scientific and technology research/ Volume 9.Issue 04,April 2020 p.683-688

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- 50.Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ruraltourism.com.ua.
- 51.Музейний простір України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrmuseum.org.ua.
- 52.Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>.
- 53.Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 54.Презентаційний туристичний сайт Закарпатської області [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.transcarpathiatour.ua.
- 55.Спілка сприяння сільського зеленого туризму України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.greentour.com.ua.
- 56.Українська спадщина (Історико-культурна спадщина України: пам'ятники історії, мистецтво, архітектура. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.heritage.com.ua
- 57.Українсько-польський туристичний портал, Рада з туризму Карпатського регіону [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.tourism-carpathian.com.ua.